

CUPRINS

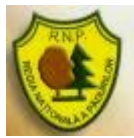
pag. nr.

Capitolul 1

Zonarea și obiectivele din punctde vedere al conservării naturii	3
1.1 Obiectivele ariei naturale protejate.....	10
1.2 Zonarea internă a ariei naturale protejată.....	11

Capitolul 2

Analiza situației actuale și viitoare a vizitatorilor în zona ariei protejate	16
2.1 Prezentarea tipului specific de vizitatori.....	16
2.1.1. Estimarea numarului de vizitatori in Parcul Natural Comana.....	18
2.1.2. Durata sejurului.....	20
2.1.3. Servicii si infrastructura.....	20
2.1.4. Activitati desfasurate de vizitatori in prezent.....	21
2.2 Impactul pozitiv – negativ produs la nivelul si in vecinatatea ariei protejate.....	24
2.3 Principalele cai de acces.....	26
2.4 Particularitatile si descrierea fenomenului de vizitare a ariei naturale protejate si a infrastructurii de vizitare si turism existente in prezent.....	27
2.5 Contextul ariei protejate ca destinatie de recreere si turism si identificarea potentialelor valori specifice/unice.....	28
2.6 Tendintele diverselor segmente de vizitatori.....	30

Capitolul 3

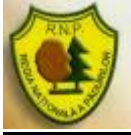
Viziunea și obiectivele planului de vizitare

3.1	Obiectivele planului de management al vizitatorilor	34
3.2	Factori favorizanti	36
3.2.1	Factori de mediu	36
3.2.2	Factori educativi si instructivi	37
3.2.3	Factori de traditie agricola si mestesugareasca	38
3.2.4	Factori de asezarea geografica	38

Capitolul 4

Teme și activități preconizate

4.1	Zonarea din punct de vedere al recreerii și turismului	40
4.1.1	Zone linistite foarte populare	41
4.1.2	Zone in care este permis numai accesul nemotorizat, fara ghid	44
4.1.3	Zone pentru parcare, picnic, campare, cazare	48
4.1.4	Zone cu locuri de campare, cabane turistice, locuri de popas	49
4.1.5	Alte zone/ trasee/poteci cu opțiuni multiple pentru activități în aer liber- zona de vizitare cu specific cultural istoric	49
4.2	Planul de informare și interpretare	50
4.3	Infrastructura pentru informare și educare – centre de vizitare, puncte de informare	51
O.1	Retea de trasee turistice	51
O.2	Retea de puncte de informare	53
O.3	Centru de vizitare si informare al parcului	54
O.4	Parcari amenajate	54
O.5	Puncte de belvedere	55
4.4	Măsuri pentru implementarea zonării turistice și a planului de management al vizitatorilor	55
4.5	Integrarea PMV în elementele strategice de dezvoltare a turismului durabil în zona ariei protejate (Strategia de Dezvoltare Durabilă a Turismului - SDDT)	56

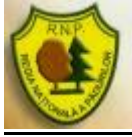
Capitolul 1

Zonarea și obiectivele din punct de vedere al conservării naturii

Parcul Natural Comana a fost constituit prin Hotararea de Guvern nr. 2151 din 2004 in baza documentatiei elaborate de catre Institutul de Biologie al Academiei Romane. Suprafata totala a parcului este de 24 963 ha si include padure, teren arabil, asezari umane, pasuni, rauri si balti.

In Parcul Natural Comana sunt recunoscute in prezent trei arii naturale cu statut de protectie: I. Oloaga Gradinari (249,4 ha), delimitata pentru protejarea speciei *Ruscus aculeatus* si a habitatului forestier; II. Padina Tatarului (231.4,4 ha), desemnata pentru protejarea speciei *Paeonia peregrina ssp. Romanica* si a habitatului forestier ; III. Balta Comana (1206,4 ha), habitat caracteristic pentru pasarile acvatice - zona umeda, toate trei fiind incluse in zona de protectie integrala a parcului prin hotararea de infiintare, in baza documentatiei inaintate de catre ICAS - Proiectul Life 8571/2002, „Restaurarea baltii Comana” si a documentatiei elaborate de Institutul de Biologie. Alaturi de cele trei arii naturale mentionate se delimiteaza inca sapte arii protejate considerate a avea o deosebita importanta peisagistica, floristica si faunistica. Acestea sunt: Fantanele – 163,6 ha (padure), Magura-Zboiu – 106,5 ha (padure si valea paraului), Puieni – 15,3 ha, Cranguri – 117,2 ha (padure), Valea Hotilor – 25,6 ha (padure), Valea Gurbanului – 110,4 ha (padure si valea paraului) si Saraturile Comana Gradistea – 99,6 ha.

Parcul Natural Comana este localizat in zona sudica a Romaniei, in Campia Romana, districtul Campiei Burnazului, intre orasele Bucuresti si Giurgiu, la aproximativ 30 de kilometri distanta fata de fiecare dintre ele. Relieful

caracteristic este cel de campie plana, cu usoare denivelari formate in cursul evolutiei geologice prin saparea albiilor raurilor Arges, Neajlov, Calnisteia si Gurban.

Parcul Natural Comana se afla la limita dintre campie forestiera si silvostepa, ceea ce confera parcului particularitati fitocenologice speciale si mare variabilitate floristica.

Desi relieful nu este spectaculos, diversitatea biologica este mare. Se poate considera ca Parcul Natural Comana reprezinta a treia zona umeda importanta din sudul Romaniei, dupa Delta Dunarii si Balta Mica a Brailei.

Vechimea formarii reliefului si particularitatile retelei hidrografice au modelat campia preexistenta, conducand la aparitia reliefului actual cu vai relativ largi si adanci, situate la altitudini de 42-45 de metri, si campie plana, cu altitudinea de 90-95 de metri. Padurile din cuprinsul Parcului Natural Comana reprezinta o treime din suprafata parcului si constituie ramasite ale Codrilor Vlasiei, mentinute intr-un trup relativ compact. Cele 8023,5 de hectare de padure au asigurat conditiile optime mentinerii si dezvoltarii unui numar mare de specii vegetale rare, a unor organisme animale sau habitate caracteristice.

Accesul in Parcul Natural Comana se poate face pe calea ferata Bucuresti - Comana-Giurgiu, pe drumul european Bucuresti-Giurgiu si derivatie pe drumul judetean DJ 411 prin localitatea Gradistea, sau derivatia pe drumul judetean din localitatea Mihai Bravu DJ 412.

Primele observatii asupra biodiversității exceptionale întâlnite în zona localității Comana datează încă din secolul al XVIII-lea si au fost realizate de specialisti renumiti, cum ar fi botanistii Dimitrie Brandza, Dimitrie Grecescu, Z. C. Pantu.

Un studiu sistematic, complex, asupra diversității vegetale a fost realizat însă în anul 1974 de către un colectiv de botanisti aparținând Universității din Bucuresti condus de I. T. Tarnavschi. Rezultatele cercetărilor s-au concretizat într-o listă de peste 1.200 de specii vegetale. Studiile realizate de către Institutul

de Biologie din Bucuresti în perioada 2000-2001 au indicat prezenta în aceasta rezervatie a unui număr inferior de specii vegetale.

În ce priveste fauna, așa cum rezultă din studiile existente, zona Parcului Natural Comana este populată cu un număr însemnat de familii din diverse specii, cum ar fi: 157 specii păsări, 9 de reptile, 30 de pești și 10 de amfibieni.

Desigur de-a lungul timpului, importanta zonei s-a bazat pe bogatia resurselor naturale și pe asezarea și configuratia strategica a terenului. Totuși polarizarea s-a făcut în jurul centrului cultural, militar, religios și istoric reprezentat de Manastirea Comana, aceasta punându-și amprenta asupra dezvoltării unei arii ample.

Parcul Natural Comana împrumutând în denumire numele comunei în care își are sediul, comporta o importanta istorica deosebita în identificarea sa. Binecuvantata cu potential natural, intuit din timpul domniei lui Vlad Tepes care a hotărât construirea unei biserici de lemn și care a dat locului o importanta religioasa, economica și nu în ultimul rând strategica, localitatea Comana și în special manastirea a fost centrul de cultura în jurul careia a gravitat toata dezvoltarea ulterioara a zonei. Din punct de vedere arheologic exista dovezi de locuire încă din perioada neolitica, acestea evidențiindu-se din singurele săpături de întindere efectuate în incinta Mănăstirii Comana în anii 1970 – 1971. În stratul neolitic au fost evidențiate fragmente ceramice, precum și unelte de os și de silex, încadrate culturii Vidra, descoperirea certificând în felul acesta cea mai veche perioada de locuire, perioada delimitata cu certitudine în timp.

Așezării neolitice i se suprapune un strat de depuneri aluvionare de circa 0.50 m, ceea ce atestă că zona a fost parasita o perioada îndelungata, peste care se suprapune habitatul medieval.

Cu toate că din punct de vedere arheologic, al marturiilor materiale exista o pauza în stratele evidențiate, localnicii au existat cu siguranță în perioada migrațiilor, într-o continuitate fireasca de viață. Acest lucru este demonstrat de rezonanța cumana a numelui vetei locuite, nume care a fost dat de o

populație autohtonă care posibil să fi asistat la venirea, trecerea sau așezarea valului de migratori, nume ce s-a încetățenit în zonă

Prima informație certă asupra locului de care ne ocupăm se referă la “balta Comanei” mențione înscrisă într-un document din 1462 de la Vlad Tepeș și păstrată într-un rezumat redactat în martie 1797. “ [...] ca să fie hotarul de la metoh pe calea Giurgiului până în calea Prundului și din calea Prundului până în calea Măjdreanului, în jos până în vale și de acolo pe vale, ca să fie hotarul până unde se împreună cu balta Comanei drept în iezerul Călnistei. “(aproximativ limitele actuale ale parcului).

Giurgiu, principal vad de trecere către Constantinopol era legat de țară prin două drumuri: drumul Marotinelor sau al Olacului, care trecea prin Oinacu, Marotin (sau Frasinul de azi), Baneasa, Pietrele, Comana și drumul Sermateștilor care trecea spre București prin Caratu, Fratești, Daia și Vadul Calugărenilor.

Așezată astfel în imediată apropiere a cetății și apoi a raiei Giurgiu, pe una din căile de legătură dintre țară și principalul vad dunărean, Comana nu putea rămâne în afara mișcării concrete de populație ce anima aceste drumuri, capătând o importanță atât strategică cât și comercială.

Descoperirea în curtea mănăstirii actuale a 12 morminte în care s-au găsit monezi din secolul XV și XVI și alte dovezi istorice determină pe cercetătoarea Lia Bătrâna să afirme că prima bisericuță de lemn de la Comana a fost ctitorită de Vlad Tepeș, înconjurându-se mai apoi cu ziduri, constituindu-se în așezământ monahal și având și funcție de apărare a țării.

Marturia începuturilor Comanei de la Vlad Tepeș, o face și Cezar Bolliat în lucrarea “ Mănăstirile închinăte din România ”..... „zidită din temelie de răposatul Vladului Voevod și în urma reînnoită și înzestrată de Șerban Voevod”.

Mai târziu Grigore Ionescu confirmă ipoteza: “ [...] întemeiată se pare în 1462 de Vlad Tepeș se ruinează și e refăcută din temelie de Radu Șerban”.

Aceasta este și părerea lui C.C. Giurescu “ [...] pe când era boier la 1588 – 1589 a refăcut mănăstirea Comana, ctitorie a lui Vlad Tepeș ... “.

Studii târzii abordează problema dintr-o viziune mai largă “[...] Tepes da o atenție deosebită acestei zone a țării, prin ctitoriile sale de la Târgsor, Snagov și Comana, ultima având în mod cert și rosturi militare”.

Arheologul Dinu V. Rosseti, susținut de Alexandru Odobescu, pe baza unor izvoare orale afirmă că Vlad Tepes este înmormântat la Snagov.

În baza studiilor făcute de Mircea Deac, Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, autori documentați care arată că nu există indicii pentru a susține îngroparea la Snagov a lui Vlad Tepes, istoricul dr. Constantin Rezachevici înaintează ideea că Vlad Tepes a fost înmormântat cel mai probabil la Comana datorită faptului că batalia în care a luptat și a murit în anul 1477 s-a dat la sud de București între Giurgiu și Comana, existând tradiția înmormântării domnitorului la cea mai apropiată mănăstire ctitorită de el; aceasta fiind mănăstirea Comana.

În anul 1588 boierul Radu Serban începe construirea unei mănăstiri la Comana și alege ca loc de ridicare a ctitoriei zidurile vechi ruinate în parte la acea dată dar destul de puternice pentru că refăcute să asigure protecția noii construcții. Construiește în incintă o biserică cu hramul Sfântul Nicolae.

Ajuns domnitor în anul 1609 rezugrăvește biserică de la Comana și înzestrează mănăstirea dăruindu-i satele Cretești, Piscul Danciului, Vadul Sării și Dadilov.

În anul 1620 domnitorul Radu Serban moare în exil departe de țară și de-abia în anul 1640 osemintele lui împreună cu osemintele lui Nicolae Patrascu (fiul lui Mihai Viteazul și ginerele său) au fost aduse și îngropate la Comana.

Paul de Alep, în perioada 1653 – 1658 călătorind în România trece și pe la Comana și lasă în relatarea asupra călătoriei câteva informații privitoare la lacasul mănăstiresc. “[...] e o clădire mare închisă cu ziduri de piatră. În cele patru colțuri sunt patru turnuri [...] cu galerii arcuite de jur împrejur pentru înfrumusețarea aspectului [...] clopotnița este deasupra ușii [...] Ei zic că, dacă împăratul ar veni să le poarte război cu toată armata să n-ar fi în stare să-i înfrîngă, lucrul ce pare adevărat căci are poziție bine întărită”.

Pe lângă relatarile asupra aspectului manastirii la 1653 avem primele informatii despre locurile inconjuratoare “ [...] e situata ca o insula fiind inconjurata de lacuri, balti si mocirle de nepatruns, nici nu poate fi vorba de un drum care sa duca pâna aici; noi am trecut in corabii [...] .

Cantacuzinii au o serie de reprezentanti inhumati la Comana, ceea ce atesta trecerea Comanei in seama Cantacuzinilor din ramura lui Draghici, fiul Elinei si a lui Radu Serban.

In 1699 Serban Cantacuzino daruieste manastirii Comana un chivot de argint, chivotul existând astazi la Muzeul de Arta. In acel an inceperea restaurarea manastirii, care are o mare importanta atât prin anvergura cât si prin grija si stilul vremii, care a influentat lucrarea: stilul brâncovenesc care imbina elementele traditionale românesti cu elemente de constructie italiano-renascentiste si cu elemente decorative orientala-musulmane. Serban Cantacuzino adauga chilii noi la cele existente, repara si inalta zidurile si impodobeste constructia cu elegantul foisor de pe latura de nord.

In incinta reface biserica si inlocuieste vechea pisanie cu o alta in care se inscrie in rândul ctitorilor. In 1709 Serban Cantacuzino moare si va fi la rândul sau inmormântat la Comana, lasând intreaga sa avere manastirii.

Constantin Brâncoveanu doneaza manastirii Comana o vie la Copaceni. In anul 1714 domnia lui Constantin Brâncoveanu se va incheia prin uciderea domnitorului si a fiilor sai la Constantinopol. Domnia revine lui Stefan Cantacuzino el fiind ultimul domn pamântean, anul mortii sale 1715 fiind si primul an din sirul celor multi in care domni straini de tara sunt alesi dintre dragomanii greci, traitori in mahalaua Fanarului din Constantinopol.

Incepe perioada fanariota, rastimp marcat de regrese economice, de obligatii impovoratoare si de fiscalitate abuziva. Tara cunoaste pierderi teritoriale si abuzuri savârsite de catre rusi , austrieci si turci.

Pentru Comana, perioada aduce instrainarea prin inchinare la Sfântul Mormânt in anul 1728 de catre Nicolae Mavrocordat.

În timp, au loc schimbări în sensul deteriorării răsturilor politico-culturale, ale administrației și chiar ale vieții monahale ale acestei mănăstirii. Calugării localnici sunt înlocuiți cu calugări greci, astfel încât mănăstirea încetează să existe ca centru de propagare a credinței, gospodărirea, conservarea și refacerea peste timp a locurilor bisericesti este neglijată, aceasta devenind unitate administrativă destinată îmbogățirii celor care o administrau.

Neîngrijită de-a lungul vremii în timpul domniei fanariote în intervalul 1728–1814 mănăstirea ajunge la începutul secolului XIX o ruină.

Catagrafia din 1834 inventariază ca existând încă: “ [...] 1 paraclis în zidul mănăstirii și 4 cule (turnuri) cu totul daramate, zidul cetății de jur împrejur cu totul dărâmat și crăpat [...].

Tabloul este completat de relatarile lui Cezar Bolliac din 1862 care în deplasările sale a surprins aceeași stare avansată de degradare.

Totuși în 1854 calugării greci se văd nevoiți să repare biserica. Rezidita de meșterii străini aduși în acest scop, lăcașul nu mai păstrează nimic din frumusețea și stilul construcției anterioare și după cum vor mărturisi specialiștii care la începutul secolului XX vor restaura la Comana, noul lăcaș nu mai are nici o valoare arhitectonică. În afara acestei prefaceri de stil, construcția din 1854 s-a dovedit a fi însă în fapt un act profonator. Ridicând noile ziduri constructorii au deschis morminte, au împrăștiat oseminte, au spart și ravasit pietrele de mormânt, adevărate bijuterii ale lapidografiei timpului. Se încheie cu acest act o pagină tristă în istoria ctitoriilor și construcțiilor de la Comana.

Istoria zbuciumată a așezării și condițiile vitrege în care a viețuit mănăstirea și-au pus amprenta și asupra zidurilor dar și asupra oamenilor, mai ales că perioada postcomunistă nu a confirmat speranțele și așteptările lor, iar fenomenele cu care se confruntă mediul rural: îmbătrânirea, degradarea stării de sănătate a populației și a actului medical, somajul și procesul de săracire, nu fac decât să producă nemulțumire.

Trebuie să apreciem importanța elementelor naturale ale întregii zone, geografia deosebită, existența unui așezământ de cult deosebit și abundența

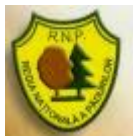

valorilor istorice. Apropierea foarte mare de Bucurestiul suprapopulat si pitorescul intregului parc natural nu pot conduce decat sinergic la o dezvoltare ce se impune a fi asimilata inca din faza incipienta si convertita intr-una durabila, sustenabila, prietenoasa fata de mediu si supusa rigorilor specifice ariilor protejate. Beneficiem in prezent de o oaza naturala in plina campie, in mijlocul unui peisaj din ce in ce mai arid si mai betonat, ce in viitorul apropiat va constitui cu certitudine un punct de atractie pentru un numar de vizitatori din ce in ce mai mare.

1.1. Obiectivele ariei naturale protejate

Pentru intreaga arie naturală protejată, din Planul de Management se pot desprinde următoarele obiective:

1. Conservarea populațiilor, a habitatelor, a ecosistemelor acvatice si terestre cu importanta stiintifica deosebita, a peisajului natural și antropic
2. Promovarea tradițiilor locale și a moștenirii culturale
3. Promovarea activităților de exploatare durabila a resurselor regenerabile
4. Îmbunătățirea atitudinii comunităților locale și a factorilor de decizie față de valorile parcului
5. Îmbunătățirea atitudinii comunităților locale și a factorilor de decizie față valorile parcului
6. Constientizarea si sensibilizarea publicului larg privind necesitatea protejarii si conservarii siturilor naturale, culturale si istorice
7. Gospodărirea parcului prin asigura resurselor umane financiare și fizice necesare atingerii obiectivelor planului de management, obținând în același timp recunoașterea locală, națională și internațională.
8. Stabilirea limitelor parcului si zonarea interna

1.2. Zonarea internă a ariei naturale protejată

Conform prevederilor OUG 57/2007 privind ariile protejate din Romania, modificata prin OUG 154/2008, referitoare la zonarea interioara a parcurilor naționale și a parcurilor naturale, deosebim:

- a. zona de protectie integrală,
  - b. zona de management durabil,
  - c. zona de dezvoltare durabila a activităților umane.
- a. **Zona de protectie integrala** cuprinde 10 arii de protectie stricta si anume:
- 1) Balta Comana - arie de protectie complexă constituită pentru protejarea florei si faunei;
  - 2) Rezervatia de ghimpe (*Ruscus aculeatus*) - Oloaga-Gradinari;
  - 3) Rezervatia de bujor romanesc (*Paeonia peregrina*) – Padina Tatarului;
  - 4) Rezervatia de margaritar (*Convalaria majallis*) Fantanele;
  - 5) Complexul Magura-Zboiu,
  - 6) Puieni;
  - 7) Cranguri;
  - 8) Valea Hotilor;
  - 9) Valea Gurbanului;
  - 10) Saraturile Comana-Gradistea.
- Conform reglementărilor actuale, OUG 57/2007 modificata prin OUG 154/2008 Planul de Management si Regulamentul Parcului Natural Comana, în aceste zone sunt interzise:
- orice forma de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum si orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protectie si/sau conservare;
  - activitățile de constructii-investitii, cu exceptia celor destinate administrării si conservării ariei naturale protejate si/sau activităților de cercetare stiintifică si a celor destinate asigurării sigurantei nationale sau prevenirii unor calamități naturale.
- În zonele de protectie integrală, în afara perimetrelor rezervatiilor stiintifice cu regim strict de protectie se pot desfășura următoarele activități:
- stiintifice si educative;
  - activități de ecoturism care nu necesită realizarea de constructii/investitii;

- utilizarea rațională a pajistilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, proprietatea membrilor comunităților care detin pășuni sau care detin dreptul de utilizare a acestora în orice forma recunoscută prin legislația în vigoare. Aceste activități nu trebuie să afecteze habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;
  - localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
  - intervențiile pentru mentinerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului;
  - intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al refacerii unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, în baza aprobării de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului;
  - acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului;
  - acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care nu necesită extrageri de arbori, și acțiunile de monitorizare a acestora;
  - acțiunile de combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure, în cazul în care apar focare de înmulțire, în baza aprobării autorității publice centrale care răspunde de silvicultură.
- b. **Zona de management durabil** este reprezentată de suprafețe neincluse nici în zona de protecție integrală nici în zona de dezvoltare durabilă; în această sunt permise următoarele categorii de activități:
- științifice și educative;
  - activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
  - utilizarea rațională a pajistilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice de către proprietarii care detin pășuni sau care detin dreptul de utilizare a acestora în orice forma recunoscută prin legislația națională în vigoare, pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și

efectivele avizate de administratia parcului, astfel incat sa nu fie afectate habitatele naturale si speciile de flora si fauna prezente;

-localizarea si stingerea operativa a incendiilor;

-interventiile pentru mentinerea habitatelor in vederea protejarii anumitor specii, grupuri de specii sau comunitati biotice care constituie obiectul protectiei, cu aprobarea planului de actiune provizoriu de catre autoritatea publica centrala pentru protectia mediului, plan elaborat in acest scop de consiliul stiintific al parcului si valabil pana la intrarea in vigoare a planului de management;

-interventiile in scopul reconstructiei ecologice a ecosistemelor naturale si al reabilitarii unor ecosisteme necorespunzatoare sau degradate, la propunerea consiliului stiintific al ariei naturale protejate, cu aprobarea autoritatii publice centrale pentru protectia mediului;

-actiunile de inlaturare a efectelor unor calamitati, cu acordul administratiei ariei naturale protejate, emis in baza aprobarii autoritatii publice centrale pentru protectia mediului. In cazul in care calamitatile afecteaza suprafete de padure, actiunile de inlaturare a acestora se fac cu acordul administratiei ariei naturale protejate, emis in baza aprobarii autoritatii publice centrale care raspunde de silvicultura;

-activitatile de protectie a padurilor, actiunile de prevenire a inmultirii in masa a daunatorilor forestieri, care necesita evacuarea materialului lemnos din padure in cantitati care depasesc prevederile amenajamentelor se fac cu acordul administratiei ariei naturale protejate, emis in baza aprobarii autoritatii publice centrale care raspunde de silvicultura;

-activitatile traditionale de utilizare a unor resurse regenerabile, in limita capacitatii productive si de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de padure, de ciuperci si de plante medicinale, cu respectarea normativelor in vigoare. Acestea se pot desfasura numai de persoanele fizice si juridice care detin/administreaza

terenuri in interiorul parcului sau de comunitatile locale, cu aprobarea administratiei ariei naturale protejate;

-activitati traditionale de cultivare a terenurilor agricole si de crestere a animalelor, precum si alte activitati traditionale efectuate de comunitatile locale;

-lucrari de ingrijire si de conducere a arboretelor si lucrari de conservare;

-aplicarea de tratamente silvice care promoveaza regenerarea pe cale naturala a arboretelor: tratamentul taierilor de transformare spre gradinarit, tratamentul taierilor gradinarite si cvasigradinarite, tratamentul taierilor progresive clasice sau in margine de masiv, tratamentul taierilor in crang, in salcamete si in zavoai de plop si salcie. In cazul arboretelor de plop euramerican se poate aplica si tratamentul taierilor rase in parchete mici, iar in arboretele de molid, taieri rase pe parcele de maximum 1 ha;

-activitati de vanatoare;

-activitati de pescuit sportiv;

-activitatea de constructie de noi drumuri, de modernizare, reparare, intretinere sau extindere a unora vechi, este permisa numai dupa obtinerea in prealabil a avizului Administratiei Parcului Natural Comana.

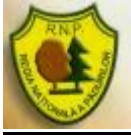
In Parcul Natural Comana, zona de management durabil are o suprafata de 19367 ha.

c. **In zona de dezvoltare durabila a activitatilor umane** reprezentata de intravilanul localitatilor existent la data de 10.12.2007, plus primul rand de subparcele agricole in jurul intravilanului sau, dupa caz, de prima limita naturala, sunt permise urmatoarele:

-activitati de vanatoare;

-activitati traditionale de cultivare a terenurilor agricole si de crestere a animalelor;

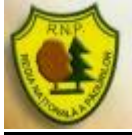
-activitati de pescuit sportiv, industrial si piscicultura;

Strategia de vizitare a Parcului Natural Comana

- activitati de exploatare a agregatelor minerale numai in suprafata de 46 ha special rezervata in acest scop, din zon Falastoaca Gostinari, in vecinatatea raului Arges;
- lucrari de ingrijire si de conducere a arboretelor si lucrari de conservare;
- activitati specifice modului de productie ecologic de cultivare a terenului agricol si cresterea animalelor, in conformitate cu legislatia specifica din sistemul de agricultura ecologica;
- constructii;
- realizarea de ferme agricole intensive pe suprafete din interiorul zonei de dezvoltare durabila, intre limita zonei de dezvoltare durabila si limita intravilanului existent la data de 22.11.2007, cu scoaterea din circuit agricol a suprafetelor pentru care se impune acest lucru in vederea realizarii investitiilor si cu respectarea legislatiei specifice pentru mediu di arii protejate.
- alte activitati traditionale efectuate de comunitatile locale.

Capitolul 2

Analiza situației actuale și viitoare a vizitatorilor în zona ariei protejate

2.1. Prezentarea tipului specific de vizitatori

Zona parcului a prezentat de multă vreme interes pentru persoane de specialitate și pentru vizitatori neprofesioniști. S-a precizat deja că, zona a fost în atenția cercetătorilor biologi și a altor specialiști care au demonstrat prin rezultatele muncii lor că trebuie asigurate condițiile necesare pentru conservarea și dezvoltarea biodiversității. Așa s-a ajuns în situația în care, în conformitate cu prevederile HG nr. 2151/2004, zona a fost declarată arie naturală protejată.

Cele mai frecvente categoriile de vizitatori întâlnite în parc sunt următoarele:

1. **Vizitatori de weekend** care își petrec timpul liber în zone naturale în scop de recreere prin picnic și plimbare.

Locurile preferate sunt în pădure trupurile Calugăreni, Fantanele, Comana, Magura sau în apropierea pădurii, lângă balta sau lângă rau cât mai aproape de un drum cu acces direct la un drum județean sau național. Concret, locurile preferate de petrecere în mijlocul naturii la sfârșit de săptămână sunt Fantana cu Nuc, Stramba (La Anin), și Magura, locații care îndeplinesc toate cerințele amintite mai sus. Activitatea de bază se concentrează în jurul petrecerii timpului în aer liber antrenându-se în activități sportive și relaxare. Persoanele din această categorie sunt locuitori ai Bucureștiului în principal sau din zonele apropiate care

fie prin intermediul cunostintelor, fie al rudelor au cunoscut locurile si le prefera, frecventandu-le.

Tot aici se includ si cei care isi au originile in randul comunitatilor din parc, dar au parasit zona, stabilindu-se in alta parte; acestia se intorc periodic pentru a-si vizita rudele, ori prietenii ramasi, frecvent in weck-end, dar desi sunt prezenti in comunitate intervale de timp surte si dese, ies mai rar in natura, preferand mediul social al satului.

2. Vizitatori interesați de natură, în special de pădure, balta Comana și speciile de păsări.

In centrul atentiei acestor vizitatori se afla informarea si protejarea legate de zonele de protectie integrala.

Acestia au aflat despre Parcul Natural Comana din promovarea facuta pe internet sau prin pliante, de la actiunile de constientizare realizate impreuna cu diverse institutii, scoli sau organizatii nonguvernamentale cu care colaboram.

3. Vizitatori care practică turism științific în excursii organizate de Universități, Institute de Cercetare.

Locatia pentru aceasta categorie este cu predilectie zona de protectie integrala si anume rezervatiile in care pot fi studiate flora si fauna specifica. In randul acestor vizitatori se pot include specialistii de la Institutul de Biologie au studiat elemente de flora in Parcul Natural Comana, numeroase organizatii nonguvernamentale au venit sa studieze specii cu reprezentare deosebita in Parcul Natural Comana, specialisti din Bulgaria veniti sa faca studii geologice.

4. Elevi și studenți în tabere si excursii organizate pe cont propriu sau in colaborare cu Administratia Parcului Natural Comana.

Locatia de desfasurare a acestor actiuni sunt zonele cele mai periclitate de actiunile invazive ale celor care viziteaza parcul si nu dau dovada de o atitudine ecologica in conformitate cu obiectivele asumate de Administratia Parcului Natural Comana.

Impreuna cu scolile din parc, organizatii nonguvernamentale, institutii de educatie extrascolara s-au organizat numeroase manifestari, actiuni de

ecologizare, actiuni de constientizare publica in care au participat elevi apartinand grupelor de varsta 8-18 ani si studenti la facultati de profil.

De asemenea participa elevi si studenti dornici să practice în aer liber diferite sporturi.

5. Pescari amatori care practică pescuitul sportiv în zonele permise

Existenta in zona a unei bogate retele hidrologice naturale, precum si iazuri artificiale sau cvasiamenajate atrage impatimitii practicanti ai pescuitului sportiv in perioada admisa de lege.

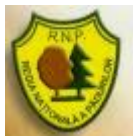
6. Vizitatori care practică vânătoare organizata in conditiile legii si delimitata ca locatie de asociatiile de vanatoare, pe fondurile de vanatoare gestionate in parc. Vanatoarea in zona constituie o traditie bine inradacinata, apropierea de Bucuresti facilitand accesul chiar si al vanatorilor straini atrasi de existenta exemplarelor de exceptie din punct de vedere al punctajului obtinut dea lungul timpului de trofee medaliata.

7. Vizitatori sosiți cu ocazia manifestărilor specifice Parcului Natural Comana (Sărbătoarea Bujorului) precum și a altor sărbători cultural-religioase. Aceasta categorie de vizitatori se concentreaza spatial in jurul Manastirii Comana si a Rezervatiei de bujor si temporal in jurul sarbatorilor religioase importante si in jurul Sarbatorii Bujorului.

8. Vizitatori ai zonei care achiziționează terenuri și intenționează să construiască case de vacanță pentru a le inchiria sau a locui in anumite perioade din an.

2.1.1. Estimarea numarului de vizitatori in Parcul Natural Comana

Conform estimarilor realizate de Administratia Parcului Natural Comana in decursul anului 2008 se apreciază că numărul persoanelor care au vizitat

Parcul Natural Comana, beneficiind de această oază de liniste si aer curat, a fost de aproximativ 20.000.

Numărul total de vizitatori este repartizat pe categoriile de vizitatori după cum urmează:

1. Vizitatori de weekend care își petrec timpul liber în zone naturale în scop de recreere prin picnic și plimbare – 14000 persoane
2. Vizitatori interesați de natură, în special de pădure, balta Comana și speciile de păsări – 3000 persoane
3. Vizitatori care practică turism științific în excursii organizate de Universități, Institute de Cercetare etc.– 100 persoane
4. Elevi și studenți în tabere și excursii organizate de către APNC și alte organizații – 500 persoane
5. Pescari amatori care practică pescuitul sportiv în zonele permise -300 persoane
6. Vizitatori care practică vânătoare organizată în condițiile legii și delimitată ca locație de asociațiile de vânătoare -300 persoane
7. Vizitatori sosiți cu ocazia manifestărilor specifice Parcului Natural Comana (Sărbătoarea Bujorului) precum și a altor sărbători cultural-religioase) -2000 persoane
8. Vizitatori ai zonei care achiziționează terenuri și intenționează să construiască case de vacanță – 100 persoane

Dupa cum se observa fenomenul turistic are un caracter preponderent de recreere și sezonier

Cu excepția perioadei de iarna în care spectacolul naturii este mai puțin efervescent datorită speciilor de câmpie cu frunze cazatoare, pe întreaga perioadă a anului zeci de mii de vizitatori pot descoperi peisaje magnifice vizitând Parcul Natural Comana.

2.1.2. Durata sejurului

În general vizitatorii stau în zonă 1-3 zile, de regulă la sfârșit de săptămână, dar sunt din ce în ce mai frecvente cazurile când aceștia își petrec o săptămână întreaga sau mai mult, mai ales în perioada concediilor.

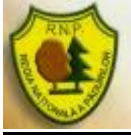
2.1.3. Servicii și infrastructura

Cresterea numărului de zile-om în activitatea turistică a fost posibilă după ce în localitățile din zonă au fost înființate unități de cazare: spre exemplu Pensiunea Comana unitate de cazare de 3 margarete din localitatea cu același nume are o ofertă deosebită:

- 21 de locuri (parter, etaj 1, mansarda)
- camere cu dus și grup sanitar, TV satelit, TV cablu
- sala de mese cu 40 locuri
- foisoare în cadru natural, dotate cu grupuri sanitare
- terasa cu bar la marginea pădurii (numai pentru clienții pensiunii)
- bucatărie românească și internațională cu personal specializat
- împrejmuire de 2 Km pentru siguranța zonei
- parcare auto
- acces în pădure proprietate privată 3 hectare
- plimbări cu moto-safari sau ATV-uri doar pe trasee special amenajate,
- o zonă de camping în complex și alte asemenea amenajări.

Hanul Calugărenilor unitate modernă de cazare de 5 margarete la Călugăreni care oferă:

- 20 locuri în 8 camere duble și 2 apartamente
- sala de conferințe
- sauna, jacuzzi și centru fitness
- acces wireless la internet

- salon de protocol - 30 de locuri
- disco bar
- piscina
- loc joaca copii
- teren tenis
- restaurant - 100 de locuri
- terasa - 120 de locuri in aer liber
- parcare masini cu supraveghere - 40 de locuri,

Vizitatorii care practică turism de picnic vin in general din București (80%) , Giurgiu (10%) si din comunele învecinate parcului (10%), în majoritatea cazurilor cu autoturisme proprietate personala, cu autocarele in excursiile organizate , cu bicicletele sau cu mijloacele de transport in comun, iar cei care cauta recreerea in mijlocul naturii vin in excursie cu bicicletele sau cu mijloacele de transport in comun.

Un procent de 1% din vizitatori campează, 5% folosesc pensiunile din zona iar restul raman numai in cursul zilei.

2.1.4. Activitati desfasurate de vizitatori in prezent

Odată sositi în zonă, vizitatorii au la dispozitie:

- atmosfera si privelistea oferită de balta Comana care este de fapt o mică deltă a raului Neajlov, cu păsări specifice Deltei Dunării
- plimbari cu barca
- excursii si plimbări la unele obiective: rezervatia de bujori, rezervatia de ghimpi, Mănăstirea Comana
- posibilitatea de a merge pe jos, sau cu bicicleta într-o atmosferă si ambiantă naturală odihnitoare.

Mentionăm că în ultima vreme, au fost acțiuni de vizitare organizate de Administrația Parcului alături de organizații nonguvernamentale. Așa este cazul unor acțiuni comune cu Asociația Ecologică Sport-Turism din București, WWF Programul Dunărea Carpați – România, Societatea Ecologică România Verde. Prin acțiunile cu Asociația Ecologică Sport-Turism din București, au fost efectuate vizite cu grupuri de cursanți care se instruiesc pentru a deveni ghizi atestați pentru turismul ecologic și științific.

Putem sintetiza analizând activitățile pe categorii de vizitatori, astfel:

- 1. Vizitatorii de weekend** își petrec timpul liber în zone naturale în scop de recreere prin picnic și plimbare.
- 2. Vizitatorii interesați de natură** sunt persoane avizate cu un nivel de conștientizare a importanței protecției mediului ridicat, care sunt interesați de acțiuni și demersuri în rezonanță cu obiectivele Administrației Parcului Natural Comana.

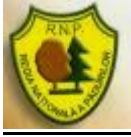
În această categorie intră persoane care colaborează cu Administrația parcului în acțiuni menite să îmbunătățească condițiile de mediu.

- 3. Vizitatori care practică turism științific** în excursii organizate de Universități, Institute de Cercetare, etc.

Activitatea de bază a acestor vizitatori este cercetarea florei și faunei specifice, microclimatului, spațiului geografic și geologic, în general a particularităților care au conferit Parcului Natural Comana statutul de arie naturală protejată.

- 4. Elevi și studenți în tabere și excursii** organizate pe cont propriu sau în colaborare cu Administrația Parcului Natural Comana.

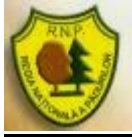
Principalele activități pe care această categorie de vizitatori le desfășoară sunt acțiunile de ecologizare, acțiunile de conștientizare publică în care participă elevi aparținând grupelor de vârstă 8-18 ani din școlile de pe teritoriul parcului, din vecinătate, chiar veniți din țară sau străinătate și studenți la facultăți de profil.

5. **Vizitatori care practică vânătoare organizata** in conditiile legii si delimitata ca locatie de asociatiile de vanatoare, pe fondurile de vanatoare gestionate in parc.
6. **Pescari amatori care practică pescuitul sportiv în zonele permise**
7. **Vizitatori sosiți cu ocazia manifestărilor specifice** Parcului Natural Comana (Sărbătoarea Bujorului) precum și a altor sărbători cultural-religioase.

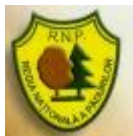
Sarbatoarea Bujorului a atras de-a lungul timpului un numar important de vizitatori dornici de a vedea spectacolul inegalabil al infloririi unui crang de cateva ha de bujor in inima padurii de la Vlad tepes in trupul Padina Tatarului.

Manastirea Comana fiind un centru important al spiritualitatii in zona, atat din punct de vedere al vechimii asezamantului monahal cat si din punct de vedere al rezonantei slujirii religioase neintrerupte, a atras cu ocazia unor sarbatori religioase importante (si nu numai) o multime de credinciosi veniti in principal sa se incarce de energia spirituala a credintei dar si de linistea si multumirea pe care un colt de natura ti-l poate oferi in Parcul Natural Comana.
8. **Vizitatori ai zonei care achiziționează terenuri** și intenționează să construiască case de vacanță pentru a le inchiria sau a locui in anumite perioade din an.

2.2 Impactul pozitiv – negativ produs la nivelul si in vecinatatea ariei protejate

Categorie Vizitatori	Activitate	Efect negativ	Efect pozitiv
1.vizitatori de weekend	picnic, aprindere foc, jocuri sportive, muzica, fotografiere, acces cu autovehicole	poluarea generată de deplasarea cu autovehicole, afectarea vegetației în zonele unde s-au aprins focuri, afectarea vegetației prin batatorirea solului, degradarea solului, abandonarea deșeurilor la locul de picnic, deranjarea liniștii, etc	popularizare a parcului, interesul pentru zone naturale
2.vizitatori interesați de natură	plimbări cu bicicleta, jocuri in aer liber, fotografierea	deranjarea linistii	popularizare a parcului, interesul pentru zone naturale
3.vizitatori care practică turism științific	studii stiintifice de specialitate	-	popularizare a parcului, interesul pentru zone naturale
4.elevi și studenți în tabere organizate	actiuni de constientizare ecologica, de ecologizare, etc.	deranjarea linistii	popularizare a parcului, interesul pentru zone naturale
5.pescari amatori care practică pescuitul sportiv	pescuitul sportiv	o potentiala presiune asupra regimului de pescuit in balta	popularizare a parcului, interesul pentru zone naturale
6.vizitatori care practică vânătoare organizata	vanatoare organizata de asociatiile de vanatoare in conditiile legii	o potentiala presiune asupra vanatului	popularizare a parcului, interesul pentru zone naturale
7.vizitatori	vizionarea unor	poluarea generată	popularizare a

ocazonati de sarbatori cultural-religioase	manifestari artistice sau religioase, adesea picnic	de deplasarea cu auto personal, afectarea vegetației, în zonele unde s-au aprins focuri, afectarea vegetației prin batatorirea solului, abandonarea deșeurilor la locul de picnic, deranjarea liniștii, etc	parcului, interesul pentru zone naturale
8.vizitatori-cumparatori de terenuri	prospectarea pietii, descoperirea oportunitatilor locatiei in vederea stabilirii dezirabilitatii	o potentiala presiune asupra regimului locuintelor	popularizare a parcului, interesul pentru zone naturale

Sporirea în ultima vreme a interesului turistilor din împrejurimi, din municipiul Giurgiu și din București, prezintă pe de o parte avantajul recreerii și ridicării nivelului de cunoștințe pentru o parte dintre vizitatori, precum și sporirea veniturilor localnicilor urmare a efectuării unor servicii pentru turiști dar prezintă și unele efecte negative, în special asupra mediului. Sunt situații în care vizitatorii produc și împrăstie în zonă deseuri, inclusiv din material plastic. În sezonul de vârf, vară-toamnă, sunt zile în care există o presiune mare asupra zonelor de interes deosebit: Rezervația de bujori, Fântâna cu Nuc și altele. Această situație este cauzată și de insuficiența locurilor amenajate și în alte zone adecvate, de lipsa spațiilor de parcare, de faptul că încă sunt slab dezvoltate unele din posibilitățile de petrecere a timpului liber. Sunt puține spații speciale amenajate pentru observare directă a bogățiilor naturale din zonă, nu sunt suficiente poteci de acces spre interiorul unor zone ale bălții, nu sunt trasee speciale pentru dezvoltarea turismului pe bicicletă, nu a fost promovat turismul hipic.

Trebuie făcută mențiunea că, în localitățile din parc există o preocupare intensă pentru ca, în viitor, să fie mai bine soluționate o serie de probleme ce

cauzează presiuni asupra mediului. Astfel de preocupări sunt atât la nivelul organelor administrației locale și județene, cât și în rândul unor investitori privați.

2.3 Principalele cai de acces

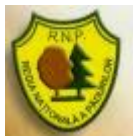
Asezarea geografică a Parcului Natural Comana, prezintă unele avantaje pentru sporirea numărului de vizitatori datorită distanțelor relativ reduse față de zone intens populate: capitala la Nord și Giurgiu la sud-vest, sunt situate la mai puțin de 30 km distanță fiecare. Putem remarca și faptul că această zonă se află la câțiva km de granița cu Bulgaria, respectiv 30 de km de orașul Ruse (cel de-al patrulea oraș ca mărime din Bulgaria).

Accesul dinspre aceste zone populate către localitatea Comana reprezentând centrul de greutate al parcului și totodată locul unde există sediul Administrației Parcului Natural Comana, numai pe drumuri asfaltate: parțial pe DN5 (E70) care leagă Bucureștiul de Giurgiu, apoi de la Uzunu pe DJ603, de la Călugăreni pe DJ411, din localitatea Adunatii-Copăceni pe DJ412A. Pe aceste drumuri acum circulă autobuze și microbuze din sisteme private de transport public, existând curse în principal din București din ora în ora spre Comana și Vlad Tepeș.

Comana este legată de cele două municipii și prin linie de cale ferată, linie care porneste din Giurgiu Nord și ajunge în București Progresu. În rest, parcul este străbătut longitudinal de DN41, DJ411, DJ603 și transversal de DN5.

Starea actuală a infrastructurii nu este cea mai încurajatoare pentru cei care vizitează Parcul Natural Comana, având în vedere accesul dinspre Uzunu - Mihai Bravu – Comana DJ411, intrarea dinspre DN5 Branistari-Budeni-Comana, DN61 Singureni – Cranguri – Calugăreni cât și DJ 603.

Conform informațiilor de la Consiliul Județean Giurgiu toate drumurile importante de acces în parc sunt în curs de reabilitare.

2.4. Particularitățile și descrierea fenomenului de vizitare a ariei naturale protejate și a infrastructurii de vizitare și turism existente în prezent

Particularitățile fenomenului de vizitare a Parcului Natural Comana, sunt legate de unii factori specifici zonei:

- tradiția de vânătoare și pescuit;
- specificul istoric și cultural;
- cercetările botanice începute aici încă din deceniul patru al secolului trecut
- existența unei infrastructuri încă insuficient dezvoltate, având în vedere faptul că în prezent nu există multe spații adecvate, moderne de cazare și de asemenea sunt puține amenajări pentru dezvoltarea turismului hipic și al ciclismului;
- lipsa unui centru de vizitare, lipsa unui punct de informare, a unui centru în care să fie concentrate observațiile permanente referitoare la mediu și la evoluția biodiversității specifice zonei Comana.
- apropierea de mari centre urbane; București, Giurgiu și Ruse din țara vecină – Bulgaria, reprezintă o altă particularitate a zonei Comana.

Vizitarea Parcului Natural Comana este limitată de neajunsurile amintite. Din punct de vedere al particularităților, multe dintre avantajele amintite mai sus pot deveni potențial deosebit în atragerea vizitatorilor, cu condiția creerii unei infrastructuri adecvate.

2.5. Contextul ariei protejate ca destinație de recreere și turism și identificarea potențialelor valori specifice/unice

Cu toate neajunsurile legate de slaba dezvoltare a infrastructurii, Parcul Natural Comana dispune de un important potențial turistic. În continuare prezentăm analiza SWOT a Parcului Natural Comana ca destinație de vizitare efectuată la nivelul administrației parcului:

Puncte Tari

Cadrul natural deosebit caracterizat în principal de păduri și Delta Neajlovului, insulă naturală într-un teritoriu dominat de localități rurale și terenuri agricole cultivate

Poziționarea geografică, apropierea de București și de Giurgiu, existența de artere rutiere importante extrem de circulat în vecinătatea parcului și în special legătura cu Dunarea

Existența obiectivelor culturale istorice și istoria locurilor

Microclimatul temperat care oferă confort vizitatorilor în perioada de vară

Existența Parcului Natural Comana și a administrației acestuia

Puncte slabe

Starea proastă a infrastructurii generale

Lipsa infrastructurii specifice vizitării ariilor naturale protejate (centre de vizitare, puncte de informare, locuri de campare, locuri de popas, trasee tematice, etc.)

Lipsa educației ecologice și a conștientizării importanței protejării mediului

Oportunități

Interesul crescut al locuitorilor zonelor urbane București, Giurgiu, pentru recreere în zone naturale

Desfășurarea anuală a manifestărilor tradiționale cum ar fi sarbatoarea bujorului și sărbătorile culturale religioase

Existența cadrului ideal desfășurării de activități ecoturistice cum ar fi drumețiile, plimbările cu barca, plimbări cu biciclete, turism ecvestru etc.

Interesul crescut al comunităților locale în implicarea în activități turistice și dezvoltarea de facilități turistice

Interesul comunităților locale de a se informa și a lua atitudine în domeniul conservării naturii,

Interesul suscitată de zonă pentru diverse categorii de cercetători

Proiecte existente de reparare-dezvoltare a infrastructurii generale:

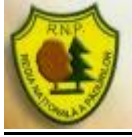
- proiect drum DC 107 Calugareni-Hulubesti- aviz nr. 1083/23.12.2008
- proiect drum DJ 411 si DN61 aviz nr. 921/06.10.2008
- proiect drum DJ603, DN 6, DJ411 –aviz nr. 885/06.10.2008
- proiect drum DC 99, DN 41 – aviz nr.1032/19.11.2008
- proiect drum DC 33 – aviz nr. 1052/24.11.2008
- proiect drum comunal in Puieni
- proiect drum comunal in Prundu
- proiect cale ferata Bucuresti-Giurgiu, tronsonul Vidra-Gradistea-aviz nr. 414/08.05.2008
- imbunatatire retea electrica Mihai Bravu-aviz nr. 203/23.03.2009
- imbunatatire retea electrica Calugareni-aviz nr. 16/08.01.2009
- imbunatatire retea electrica Pietrele-aviz nr. 448/08.05.2008
- reconstructia ecologica a Baltii Comana-aviz nr.757/25.08.2008

Amenințări

Pierderea caracterului natural-cultural al zonei prin dezvoltări antropice

Utilizarea nedurabilă a unor resurse naturale, afectarea habitatelor și speciilor de interes (papură, stuf, incendierea vegetației de pe baltă, braconaj, etc)

Recoltarea în exces de resurse minerale neregenerabile, fără respectarea condițiilor specifice de mediu poluează peisajele și afectează regimul hidric, etc)

Creșterea necontrolată a numărului de vizitatori insuficient informați și educați privind valorile PNC și regulile specifice vizitării

Insuficiența facilităților specifice turismului menite să dirijeze fluxul turistic conform cu prevederile planului de management al vizitatorilor și să informeze vizitatorii.

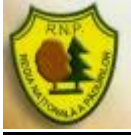
Degradarea continua a habitatului natural din Balta Comana datorita interventiei antropice prin lucrari hidrotehnice in perioada comunista risca sa duca la pierderea acestei zone din punct de vedere al biodiversitatii, daca nu se intervine cu masuri active de reconstructie ecologica.

2.6. Tendintele diverselor segmente de vizitatori

Dupa cum s-a mentionat, din ce în ce mai multi orășeni, în special din capitală, se deplasează pentru 1-3 zile si chiar pentru o săptămână în zona Parcului Natural Comana.

Evolutia pozitivă, în sensul creșterii numărului de persoane si de zile-om petrecute în această zonă este determinată de factorii expusi anterior. În acest context se observă faptul că sporește interesul general al bucureștenilor, cu mentionarea următoarelor segmente:

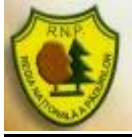
- persoane cu copii, care vin pentru a efectua plimbări în natură, pe malul lacului în zona de la marginea pădurii, pentru cunoasterea directă a vegetatiei specifice acestei zone protejate,
- persoane în vârstă care caută spatii cu liniste, în apropiere de casă,
- elevi si studenti care sunt din ce în ce mai interesati de cunoasterea ariilor protejate. Apropierea de capitală face ca

tot mai multi tineri din această categorie să aleagă Parcul Natural Comana,

- există sansa ca în viitor, aici să vină mai multi vizitatori specialisti în biologie din tara sau strainatate .

Prin politica Administratiei Parcului Natural Comana in ceea ce priveste dezvoltarea activităților de popularizare a obiectivelor specifice zonei si anume rezervatia de bujor românesc, rezervatie de ghimpe, păsări si pesti rari, endemit sau cu specific de delta, nenumarate plante si flori, stejari seculari alături de îmbunătățirea infrastructurii zonei, se deschid pe viitor perspectivele pentru dezvoltarea unui turism ecologic si stiintific. Din evolutiile ultimilor ani a rezultat că, fără a fi promovată în mod special de administratie, zona Comana a prezentat interes deosebit pentru variate segmente de populatie. Aceste categorii de turisti, de una sau câteva zile găsesc inca în Parcul Natural Comana frumusetea naturii nealterate de interventiile antropice: vegetatie si fauna bogata, concentrata pe un areal mic, linistea pădurii cu aerul ei curat, precum si locuri incarcate de legende si vestigii istorice.

Capitolul 3

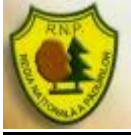
Viziunea și obiectivele planului de vizitare

În contextul celor prezentate mai sus, în 2020 Parcul Natural Comana zonă naturală și cultural istorică recunoscută pe plan național și internațional, destinație model pentru activități cultural recreative.

Scopul constituirii Parcului Natural Comana îl reprezintă, în ansamblu, protejarea diversității floristice și faunistice descrise în zona, a habitatelor caracteristice unor specii vulnerabile, periclitate și/sau rare, vegetale și animale, a unor zone speciale de interes științific, istoric, peisagistic. Planul de management al Parcului Natural Comana își propune să promoveze principiile gestionării durabile a resurselor regenerabile din cuprinsul parcului, în acord cu necesitatea protejării speciilor și habitatelor. Promovarea și intensificarea activităților turistice, concomitent cu dezvoltarea infrastructurii parcului, constituie una dintre activitățile prioritare ale administrației parcului.

Mediatizarea rezultatelor activităților de protejare și conservare a florei și faunei, informarea permanentă a comunităților locale și factorilor de decizie interesați în dezvoltarea generală a zonei vor permite o mai bună înțelegere a necesității protejării și dezvoltării comunității, desfășurării activităților tradiționale în acord cu principiul gestionării durabile a resurselor naturale, identificării și implementării unor soluții alternative în cazul activităților care afectează mediul natural.

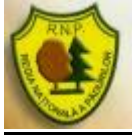
„Parcurile naturale sunt acele arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor ansambluri peisagistice în care interacțiunea activităților umane cu natura de-a lungul timpului a creat o zonă distinctă, cu

valoare semnificativă peisagistică și/sau culturală, deseori cu o mare diversitate biologică. Managementul parcurilor naturale urmărește menținerea interacțiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversității habitatelor și peisajului, promovând păstrarea folosințelor tradiționale ale terenurilor, încurajarea și consolidarea activităților, practicilor și culturii tradiționale ale populației locale. De asemenea, se oferă publicului posibilități de recreere și turism și se încurajează activitățile științifice și educaționale. Parcurile naturale corespund categoriei V IUCN – Peisaj protejat: arie protejată administrată în principal pentru conservarea peisajului și recreere”.

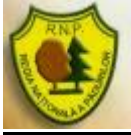
În data de 01.01.2007 România a aderat la Uniunea Europeană, moment în care o multitudine de aspecte din legislație încep să se alinieze cu normele europene. Având în vedere deschiderea pe care o presupune intrarea în marea familie europeană, perspectiva tot mai apropiată și palpabilă a turismului ecologic, constientizarea importanței protecției mediului, potențialul de vizitatori străini dornici de a vizita insule de natură neantropizată, eforturile noastre trebuie canalizate spre crearea unor obiective de vizitare demne de atenția internațională.

Crearea unei infrastructuri generoase este cerința primordială pentru a putea fructifica potențialul deosebit al acestor locuri binecuvântate de Dumnezeu și puse în valoare de oameni.

3.1 Obiectivele planului de management al vizitatorilor

- a. Crearea unei infrastructuri specifice pentru dezvoltarea turismului
- b. Informarea, educarea vizitatorilor, realizarea unei expoziții interactive la centrul de vizitare, crearea și promovarea de produse turistice
- c. Implementarea zonării turistice a parcului și a planului de management al vizitatorilor prin organizarea și monitorizarea fluxului vizitatorilor și a impactului acestora asupra PNComana, realizarea de sondaje bazate pe chestionare
- d. Pregatirea unei monografii a zonei, cuprinzând informații documentate referitoare la istoria localităților din Parcul Natural Comana, cu sublinierea momentelor importante din istoria României, petrecute în această zonă. Această lucrare alături de Planul de Management al parcului va constitui principalul suport pentru ghidaj și informare și al primirii în structurile de monitorizare, atât a vizitatorilor cu pregătire de specialitate cât și a turistilor de agrement;
- e. Informarea vizitatorilor în teren asupra regulilor impuse, patrulare în teren
- f. Crearea de programe axate pe drumeție, plimbări cu barca, ciclism, echitație
- g. Evidențierea biodiversității zonei și importanța conservării acesteia, în conformitate cu legislația românească și comunitară;
- h. Evidențierea importanței dezvoltării biodiversității în Parcul Natural Comana în vederea îmbunătățirii generale a factorilor de mediu;
- i. Întreprinderea de acțiuni cu participarea elevilor și studenților, a unor cadre de specialitate, pentru ecologizarea zonei și pentru promovarea spiritului de protecție a mediului în rândul populației.
- j. Identificarea și marcarea de noi trasee și poteci destinate vizitatorilor, cu semnalarea concretă a specificului zonelor respective și a regulilor ce trebuie respectate;

k. Identificarea, delimitarea si marcarea zonelor speciale in care vor avea acces numai specialistii in domeniu, reprezentanti din cercetare si invatamantul superior, din Societatea Ornitologica Romana si din institutiile preocupate de evolutia mediului;

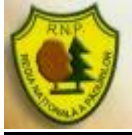
l. Inventarierea problemelor si facilitatilor existente legate de conservarea si dezvoltarea biodiversitatii, popularizarea acestora si a modalitatilor de actiune pentru a obtine implementarea recomandarilor si masurilor rezultate din directivele comunitare in vigoare. Pentru aceste actiuni vor fi folosite si rezultatele observatiilor si cercetarilor specialistilor din afara Parcului Natural Comana si vor fi puse la dispozitia presei, radioului si televiziunii;

m. Organizarea a cate cel putin 2 actiuni, pe fiecare din cele trei sezoane de interes (primavara, vara, toamna), cu caracter de conferinta de informare, simpozion si sesiune de comunicari de specialitate, cu participarea unor specialisti, a elevilor si studentilor,

n. Organizarea de schimburi de experienta cu alte parcuri naturale si nationale din tara si cu rezervatii similare din strainatate, in ceea ce priveste conservarea biodiversitatii si reconstructia ecologica a zonelor administrate;

o. Pentru imbunatatirea activitatii de cercetare si de evidentiere a evolutiei mediului si biodiversitatii in Parcul Natural Comana, se vor definitiva conventii de colaborare cu facultati de specialitate (mediu si biologie), cu Institutul de Biologie. Dupa implementarea actiunilor preconizate si pe baza experientei acumulate se vor intreprinde asemenea actiuni cu institutii similare din alte tari, in special din cele care au situatii similare.

p. Promovarea valorilor zonei și a P N Comana

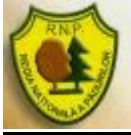
3.2 Factori favorizanti

Planul de management al vizitatorilor Parcului Natural Comana, se bazeaza pe o serie de factori ce favorizeaza vizitarea zonei, redati in cele ce urmeaza.

3.2.1 Factori de mediu

Pe intregul teritoriu incadrat in Parcul Natural Comana factorii de mediu converg in mod sinergic in crearea unor peisaje pitoresti, idilice. Existenta unor intinse suprafete exploatare doar in regim agricol, alternand cu zone umede mlastinoase si trupuri compacte de padure, ofera vizitatorului senzatia ca se afla in fata unui tablou, o imagine compusa artificial, aparent prea complexa pentru a-si gasi un corespondent real.

Zona este lipsita de surse de zgomot si de poluare de tip industrial. Climatul mediu temperat, lipsit de vanturi si calduri excesive favorizeaza existenta unui sezon de vizitare de 9 luni pe an. Biodiversitatea exceptionala, specifica zonelor de delta, precum si cea concentrata de habitatele forestiere constituie o atractie irezistibila pentru specialistii in domeniu.

3.2.2 Factori educativi si instructivi

Istoria seculară a localităților existente fundamentează studiile științifice ce atestă valoarea zonei din acest punct de vedere. Numele satului Budeni menționat pentru prima dată în documentele istorice încă din 1526, iar denumirea „balta Comana” apare prima dată într-un document emis de domnitorul Țării Românești Vlad Tepeș în 1462. În mod similar sunt atestate așezările Gradistea, Falastoaca, Vlad Tepeș și Comana.

Locurile istorice și legendele legate de celebra victorie împotriva invadatorilor otomani, din august 1595, a lui Mihai Viteazul, în zona mlăștinoasă a râului Neajlov, constituie un adevărat laborator pentru istorici, etnografi, pictori, artiști de orice fel. De asemenea la începutul primului război mondial, în Comana au fost mutate instituțiile județului Giurgiu.

Mănăstirea Comana, edificată în secolul XVI pe temelia unei biserici din lemn construită în vremea lui Vlad Tepeș și dotată cu moșia Calugăreni constituie un centru în jurul căruia a pivotat din punct de vedere istoric și cultural întreaga zonă. Alături de ea reprezintă puncte de atracție bisericile ortodoxe sătești seculare: Gradistea din 1657 și Falastoaca din 1784.

Existența unui muzeu memorial Gellu Naum în satul de suflet al scriitorului, da posibilitatea vizitatorilor de a cunoaște viața și opera acestui scriitor care a iubit atât de mult aceste locuri ce l-au inspirat. De asemenea, existența muzeului de la Calugăreni, obiectiv cultural ce include vestigii istorice de mare vechime, completează tabloul zonei. Tot în același registru se pot aminti și siturile arheologice identificate pe intergul areal, situri bogate în elemente de interes științific și aflate în evidențele Muzeului Județean de Istorie.

Toate localitățile din parc au școli primare ce au fost înființate în perioade neașteptat de timpurii. Chiar dacă astăzi clădirile lor au fost extinse, modernizate ori chiar înlocuite complet, activitatea didactică din aceste școli a avut continuitate până în prezent.

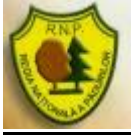
3.2.2 Factori de traditie agricola si mestesugareasca

Preocuparea permanenta a locuitorilor pentru pastrarea, cultivarea sau revenirea la unele din ocupatiile traditionale in agricultura si mestesugarit, legumicultura si cultivarea florilor, a plantelor medicinale, ocupatiile specifice activitatilor legate de constructii civile in stil traditional romanesc, precum si altele asemenea, definesc baza dezvoltarii durabile a comunitatilor incluse in parc. Trebuie punctat faptul ca apropierea de centre urbane intens populate a condus in timp la diminuarea interesului pentru traditia locala insa aceasta reprezinta totusi o forma de identitate culturala pastrata inca vie. Se mentin o serie de obiceiuri stravechi, traditii si ritualuri.

3.2.3 Factori de asezarea geografica

Pozitionarea intre Bucuresti si municipiul Giurgiu, la distante reduse (sub 30 km), precum si existenta cailor de comunicatie – drumuri si cale ferata – fac posibila deplasarea facila catre si din Comana. Acest lucru conduce, pe perioade indelungate de timp, la destructurarea comunitatilor din zona si uniformizarea lor de tip urban dar, totodata si la iminenta afluxului de vizitatori.

Desi acestor vizitatori nu li se infatiseaza peisaje spectaculoase totusi, caracterul lor natural si idilic nealterat constituie o sursa de atractie indestulatoare care, alaturi de cheltuielile scazute ocazionate de deplasare, fac din zona o destinatie demna de luat in calcul pentru un numar apreciabil de persoane.

Capitolul 4

Teme și activități preconizate pentru implementarea planului de management al vizitatorilor

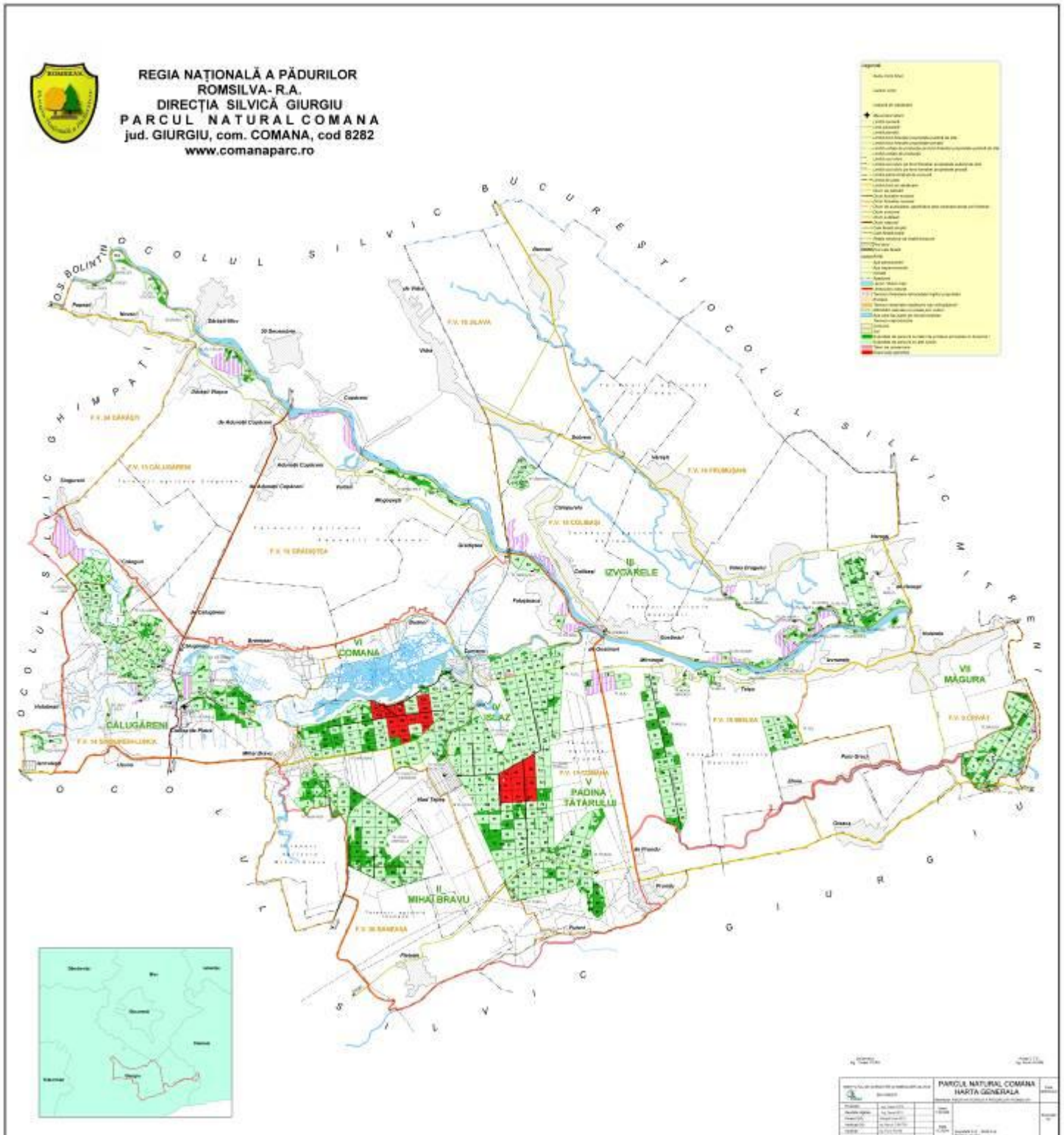
Temele și activitățile preconizate, au la baza specificul Parcului Natural Comana, specific care se reflectă în actul legal de înființare și în Planul de Management.

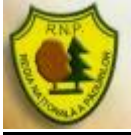
În Regulamentul Parcului Natural Comana, sunt prevederi distincte referitoare la măsuri pentru conservarea biodiversității:

- Dezvoltarea activității de cercetare științifică, realizarea ei sub directă coordonare a Consiliului Științific al Parcului,
- Delimitarea precisă a zonelor în care au acces turiștii de agrement și marcarea acestora,
- Combaterea poluării mediului prin deseuri menajere sau de altă natură,
- Eliminarea cazurilor de intrare în arealul protejat a crescătorilor de animale și păsări domestice.

4.1. Zonarea din punct de vedere al recreerii și turismului

4.1.1 Zone linistite foarte populare

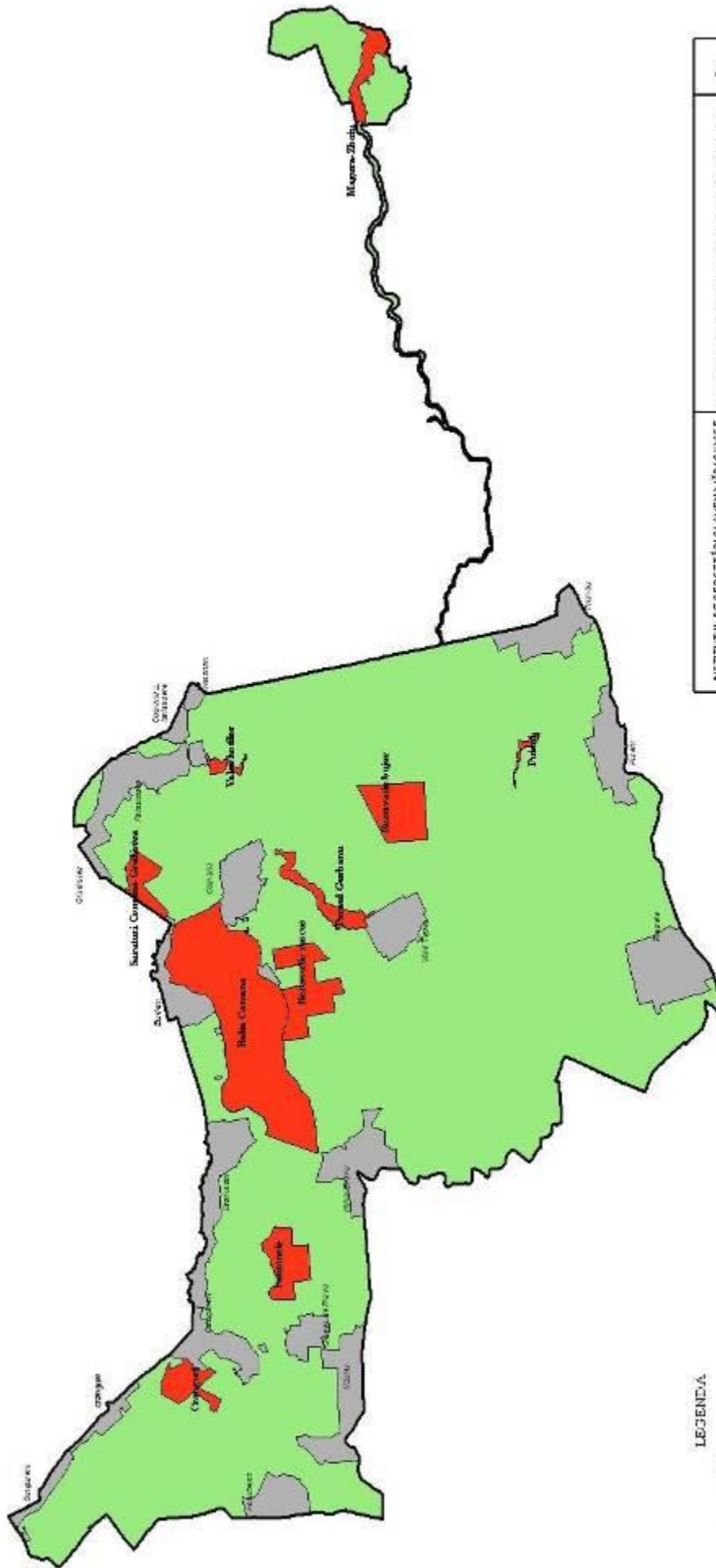
Acest tip de zone reprezinta o categorie in care nu se permite accesul nici unui tip de vehicul (zona excursiilor cu ghid-ranger), unde este nevoie de măsuri de promovare negativă pentru asigurarea protejării fata de impactul negativ al unor categorii de vizitatori asupra unor elemente de floră, faună, habitate, etc. Ele corespund zonelor de protectie integrala descrise in Planul de Management al parcului. In aceste zone accesul este permis numai pentru drumeție cu ghid pe trasele tematice din tabel și în zona Baltii Comana cu ambarcatiuni fără motor in prezenta unui ghid.

Strategia de vizitare a Parcului Natural Comana

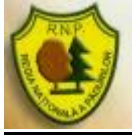
Nr crt	Denumirea ariei	Suprafata (ha)	Trasee turistice	Poteci tematice	Locuri de popas	Parcare, toaleta, managementul deseurilor	Puncte de informare	Centre de vizitare
1.	Rezervatie Ruscus aculeatus Oloaga-Gradinari	249,4-padure	2	1	1	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
2.	Rezervatie Paeonia peregrina – Padina Tatarului	231,4-padure	1	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
3.	Balta Comana	1206.4	-	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
4.	Fantanele	163,6-padure	1	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
5.	Magura-Zboiu	106,5-padure+ valea paraului	2	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
6.	Puieni	15,3-padure	1	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
7.	Cranguri	117,2-padure	1	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
8.	Valea Hotilor	25,6-padure	1	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
9.	Valea Gurbanului	110,4 – padure + valea paraului	1	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-
10.	Saraturile Comana-Gradistea	99,6	-	-	-	Sevicii publice +/- externalizate	-	-

LEGENĂ

- limită parc
- zonă de protecție integrală
- zonă de dezvoltare durabilă
- zonă de management durabil

INSTITUTUL DE CERCETĂRI ȘI AMENAJĂRI SILVICE BUCUREȘTI		PARCUL NATURAL COMUNA HĂRTA		Faza anunțată	
Proiectat	la Timb 1:500	Scara	1:100.000	Exemplar No. 1	
Scutit de publicare	St. de Stat. C. 46	Baza de date: 2002/1/14			
Proiectat de		ZONARII INTERNE			
Verificat de		2002 : 2002/1/14			
Verificat de		2002 : 2002/1/14			
Șeful atelierului		2002 : 2002/1/14			

4.1.2 Zone in care este permis numai accesul ne-motorizat fara ghid

Aceste zone sunt constituite dintr-o sectiune dispusa circular si adiacent in jurul celor zece zone de protectie integrala, avind o raza de 500 de metri in jurul lor, sub forma unei zone tampon, raza aceasta micsorindu-se pina la limita de contact in cazul cind se suprapune cu suprafete intravilane. Lor li se adauga in mod liniar amplasamentul traseelor tematice din zonele de protecție integrala și culoarelor de circulație cu barca din Balta Comana In cele ce urmeaza, pe langa cele 10 zone turistice descrise in jurul rezervatiilor prezentate anterior tabelar, vor fi analizate cele 10 trasee turistice existente, dispuse tot pe zone, dar de aceasta data conform arondarii interne a parcului (care nu este legata in mod direct de zonarea turistica).

PARCUL NATURAL COMANA

TRASEE TURISTICE

Nr. traseu	Denumire traseu	desfasurare plecare-sosire	Lungime traseu	timp parcursere	obiective de vazut	Locuri de popas	Semnalizare traseu
Zona I Calugareni							
1	Poiana Brigadierului				Poiana Brigadierului Aleea boierului Conacul Cantacuzinilor	Poiana Brigadierului	Punct rosu pe fundal alb
2	Crucea de piatra				Crucea de piatra Izvoarele Rezervatia de margaritar(Convallaria majalis)		Cruce albastra pe fundal alb
Zona II Comana							
3	Rezervatia de Ruscus aculeatus	Sediu PNC-Oloaga silvestru-Padina lu' Vasile-Poiana Fantana cu Nuc-DAF-pana la borna 210, de unde coboara pe langa ua 131,132,133 pana la Oloaga silvestru	6 km	2h	Stejarii seculari Fantana cu nuc Rezervatia de Ruscus	Fantana cu nuc	Cruce rosie pe fundal alb
4	Prin Lupării	DN5A-Luparii- Fantana cu nuc-TarcPe laba balta Comana-Fantana cu nucDAF-intoarcere Liuparii	5 km	1h,30'	Rezervatia de Ruscus Fantana cu nuc	Fantana cu nuc	Cruce albastra pe fundal alb
Zona III Mihai Bravu							

Strategia de vizitare a Parcului Natural Comana

5	rezervatia de Bujor	Canton Valea Flocosului-colic ua 3,ua 2,ua 7, ua 15 - Copacii sapatii-Padina cu iapa-Drumul Buciului-DAF-borna 32-ua 18-Padina Maritei-ua 9, ua 3.	8 km	2h,30'	Rezervatia de Bujor Padina cu iapa	Borna 29	Punct rosu pe fundal alb
6	Fantana Hotilor(Țârâitori)	DN Giurgiu-Oltenita, linie parcelara 63/77-Borna 97-colic ua 76,83,82-Fantana Hotilor-colic ua 75,61-linie parcelara47/33-colic ua 34,35-Drumul cararilor-Padina cu scaietii-Padina ratoiu	7 km	2h,30'	Fantana Hotilor(Taraitori) Padina cu scaietii	Fantana Hotilor(Taraitori)	Punct albastru pe fundal alb
Zona V Islaz							
7	Izvor	DAF 82 UP IV-colic ua 8,4,9-Izvor-colic ua 9,15,14,13,12,11,10-DAF	7 km	2h,30'	Izvor	Izvor	Cruce galbena pe fundal alb
8	Valea Hotilor	Canton Islaz-ua 38-linie parcelara38/30-colic ua 39,48,56,62-linie parcelara ua 61/68,59/54-DAF-DJ Comana Gostinari	7 km	2h,30'	Valea Hotilor	Ua 61	Cruce albastra pe fundal alb
Zona VI Magura-Zboiu							
9	Valea cu stupi	DN Giurgiu-Oltenita-borna 26-DAF UP VII-borna 29-LV 36-borna 6-colic ua 5,14-valea cu stupi-borna 29	3 km	1h	valea cu stupi	Borna 9	Cruce galbena pe fundal alb
10	La crama	DN Giurgiu-Oltenita-borna 26-DAF UP VII-parcare ua14-pe malul sudic al iazului pana la dig-traversare-intoarcere pe malul nordic al iazului-parcare	3km	1h	iazul	Dig	Cruce rosie pe fundal alb

In aceste zone vizitarea se poate face numai pe trasee/poteci tematice fiind permis accesul pentru drumeție, călărie, ciclism etc. Vizitarea nu este permisa cu mijloace auto.

4.1.3 Zone pentru parcare, picnic, campare, cazare și alimentație publică

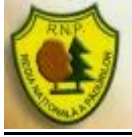
În aceste zone accesul este permis și cu vehicule cu motor pe drumurile publice (loc de parcare, facilități turistice, zone amenajate special pentru picnic, locuri de campare). Ele se constituie sub forma drumurilor forestiere și agricole de exploatare existente, precum și întreaga zonă de dezvoltare durabilă a activităților umane a parcului (descrisă în Planul de Management al parcului) și prezentată în harta anterioară.

Pensiunea Casa Comana este un complex de 3 margarete în comuna Comana, lângă sediul Administrației Parcului Natural Comana, aflată la mai puțin de 30 km de București și Giurgiu.

Complexul „Pensiunea Casa Comana” oferă vizitatorilor 21 de locuri de cazare (parter, etaj 1, mansardă), camere cu duș și grup sanitar, TV satelit, TV cablu, sală de mese cu 40 locuri, foisoare în cadru natural, dotate cu grupuri sanitare, terasă cu bar la marginea pădurii, bucatărie românească și internațională cu personal specializat, împrejmuire de 2 Km pentru siguranța zonei, parcare auto, acces în pădure proprietate privată 3 hectare, plimbări cu moto-safari sau ATV-uri, o zonă de campare în complex și alte asemenea amenajări. În vecinătatea sa este proiectat complexul hotelier Vlad Tepes ce urmează să aibă un număr de 400 de locuri de cazare, alături de facilitățile aferente.

Cabana Fantana cu Nuc este cabana introdusă în circuit turistic și pusă la dispoziția vizitatorilor, are 8 locuri de cazare cu grupuri sanitare proprii, cu sală de mese, TV cablu și acces la bucatărie.

Zonele de acest tip vor include și centrul de vizitare al parcului și punctele de informare.

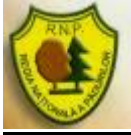
4.1.4 Zone cu locuri de campare, cabane turistice, locuri de popas

In aceste zone accesul se poate face numai pentru activități de drumeție, ciclism, turism ecvestru. Aceste zone vor avea aspect alveolar, aditionat traseelor turistice, dezvoltate doar cu analiza punctuala a fiecarui caz in parte, dar fara a se permite includerea de suprafete incadrate in zona de protectie integrala.

In zona Fantana cu Nuc exista locuri de popas amenajate de Parcul Natural Comana cu vetre de foc, bancute si mese rustice. De asemenea, vizitatorii utilizeaza si alte astfel de amenajari preexistente in zona trupului de padure Magura.

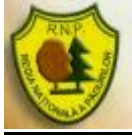
4.1.5 Zonă de vizitare cu specific cultural istoric

Existenta Manastirii Comana, ca si centru al spiritualitatii in zona, atrage mase mari de credinciosi care vin in pelerinaj in timpul sarbatorilor religioase importante. Din punct de vedere istoric Manastirea Comana este cunoscuta ca o ctitorie importanta a domnitorului Vlad Tepes si un centru de cultura laica si religioasa de-a lungul timpului prin reprezentanti de marca, domnitori si oameni de cultura deopotriva: domnitorii Radu Serban, Serban Cantacuzino, Constantin Brancoveanu. De asemenea in Calugareni exista si se poate vizita un muzeu de istorie care expune vestigii arheologice gasite cu ocazia sapaturilor in zona, incepand cu perioada neolitica. Se apreciaza ca analiza aprofundata a acestui subiect constituie in acest punct doar o repetare, care nu poate nici pe departe sa fie exhaustiva. De aceea se impune doar enuntarea amplasamentului la nivel de principiu: in interiorul localitatilor din parc, alaturi de siturile arheologice existente in evidentele Muzeului Judetean de Istorie.

4.2. Planul de informare și interpretare

Zona	Teme de interpretare	Tehnici de interpretare	Infrastructura necesara pentru interpretare
4.1.1 Zone linistite foarte populare	Flora, faună, specii de pești, păsări, aria naturala protejata	Personală cu ghid specializat	
4.1.2 Zone cu accesul nemotorizat fara ghid	Specii de arbori in parc, specii de plante protejate, habitate de interes european, etc	nonpersonală	panouri
4.1.3 Zone pentru parcare, picnic, campare, cazare, alimentație publică		nonpersonală	panouri

4.1.4 Zone de campare, cabane turistice, locuri de popas, numai prin drumeție, ciclism, turism ecvestru		nonpersonală	panouri
4.1.5 Zonă de vizitare cu specific cultural-istoric	Istoria laica si religioasa	Personală cu ghid specializat	

4.3. Infrastructura pentru informare și educare – centre de vizitare, puncte de informare

Pentru asigurarea accesului vizitatorilor precum si dirijarea fluxului acestora se impune dezvoltarea unei infrastructuri de tip retea, necesara a fi corelata cu numarul si frecventa vizitatorilor actuali si preconizati.

In acest sens se propune ca pe termen lung evolutia infrastructurii sa se faca in mod durabil si care sa inglobeze intr-o cat mai mare masura concepte materiale si resurse umane locale, valorificand la maxim potentialul zonei.

Obiective necesare a fi realizate:

O.1. Retea de trasee turistice

In prezent exista zece trasee turistice marcate in teren, trasee ce se dezvolta in special in padure, fiind constituite astfel incat vizitatorul sa beneficieze de imagini care sa contrasteze profund cu zonele profund

antropizate aflate la mica distanta. Amenajarile actuale sunt sumare dar in conformitate cu standardele turistice acceptate: 1- marcaje de vopsea pe trunchiurile arborilor dispuse la distante care sa permita vizibilitatea de la un semn la altul; 2- panouri turistice personalizate rustice executate din lemn lacuit dispuse la punctele de intrare si iesire de pe trasee; acestea contin informatii referitoare la denumirea sugestiva a traseului, lungimea (precizie mai mica de 50m), dupa caz zona (sau rezervatia) ce urmeaza a fi vizionata; toate panourile sunt bilingve romana- engleza. Punctual, doua dintre trasee se bucura de amenajari sumare pentru popas, respectiv mese si bancute rustice din busteni si sursa de apa potabila amenajate sub forma de fantana publica cu izvor de suprafata.

Fata de situatia existenta se considera necesar sa se lucreze in continuare la marirea numarului de trasee si mentenanta corespunzatoare urmarindu-se atingerea ca in final sa fie douazeci si sa aiba urmatoarele utilitati: 1- amenajarea minimala, rustica, igienica a izvoarelor de suprafata cu apa potabila intalnite pe parcurs; 2- locuri de popas, cel putin cate doua pentru fiecare traseu, avand bancute, mese, cos de gunoi; 3- marcaje avand vizibilitate ridicata, cu vopsele speciale rezistente la agenti externi, dupa caz reflectorizante (in special cele din padure); 4- panouri informative continand harti explicite ale zonei cu amplasarea punctului de pornire si a reperelor vizuale; de asemenea se vor figura elementele informative relevante in format grafic si narativ; 5- intretinerea traseelor astfel incat sa nu fie coplesite de vegetatia invaziva.

Dintre traseele mentionate se vor dezvolta minim patru pentru ciclism si minim trei pentru turismul ecvestru

O.2. Retea de puncte de informare

Nu exista in prezent nici un fel de puncte de informare amenajate care sa poata servi cu adevarat unei forme civilizate si durabile de vizitare. Ca necesar, administratia parcului estimeaza pe baza propriilor evaluari din teren, ca fiind utile un numar de trei puncte de informare cu dotare medie si alte trei puncte de informare cu dotare minima. Acest necesar a fost gandit in functie de amplasamentul zonei, de forma ariei protejate, de polarizarea fluxului de vizitatori si de obiectivele de interes.

Explicitand, punctele de informare de minima dotare se pot prezenta sub forma unor constructii modeste de tip rustic cu amprenta la sol de maxim 50mp, inaltimea utila minim 2.7m, avand forme si gabarit total variat, realizate in principal din lemn si intr-o proportie redusa piatra si unele elemente constructive mai moderne dar indispensabile (fundatie de beton). Dotarea interioara urmeaza a se realiza in scopul expunerii si promovarii informatiilor practice de moment (ex: harti ale zonei, pliante, vederi, suveniruri personalizate sau nu, materiale diverse destinate constientizarii publice a vizitatorilor), precum si unele de ordin general, cultural, etnografic, istoric sau religios, specifice zonei(ex: icoane obiecte artizanale de uz vestimentar , casnic, etc., unelte sau scule traditionale de pescuit, brosure informative etc.) Acestea vor fi deservite de un angajat pe o perioada de timp redusa, dar zilnica si extinsa in perioadele cu aflux marit de vizitatori in functie de necesar.

Punctele de informare de medie dotare vor avea un regim de functionare mai intensiv decat precedentele, fiind destinate unui numar mai mare de vizitatori in acelasi timp. Ca dotari fata de cele expuse la tipul precedent se adauga suprafata mai mare intre 100 si 300 mp compartimentare interioara mai mult sau mai putin complexa, amenajarea unor spatii cu functiuni unic determinate, instalarea de grupuri sanitare.

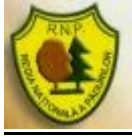
Compartimentarea trebuie sa includa un numar redus de birouri pentru personalul de deservire (unu pana la cinci incaperi) de dimensiuni reduse dar nu mai mici decat standardele prevazute de normativele in constructii. Dupa caz si nevoile de moment una pana la doua dintre acestea pot primi destinatia de camere de primire pentru voluntari sau cercetatori. Obiectivele din aceasta categorie vor fi destinate atat informarii vizitatorilor cat si educarii, putand permite pentru un numar redus pana la mediu de persoane sa participe la prezentari si training-uri cu specific si utilizare pentru aria protejata. Pot prelua dupa caz in subsidiar unele functiuni administrative

O.3. Centrul de vizitare si informare al parcului

Nu exista in prezent in parc un astfel de obiectiv, desi necesitatea de a exista este maxima. Acesta se prezinta ca un element de varf in relatia cu publicul vizitator, putand deveni in timp printr-o utilizare adecvata , el insusi un factor de atractie. Se defineste ca un spatiu construit complex cu o suprafata utila de minim 1000 mp ce include spatii corespunzatoare urmatoarelor functiuni: 1- sala de conferinte polifunctionala ; 2- sala secundara de sedinte; 3- birouri (trei pana la opt); 4- camere de primire (minim trei pentru voluntari si cercetatori); 5- laboratoare (unu pana la patru); 6 – spatii sanitare ; 7- anexe; 8- diverse. Terenul aferent constructiei trebuie dimensionat proportional si sa includa parcare.

O.4. Parcari amenajate

Desi nu exista, nu se poate concepe dezvoltarea zonei in lipsa lor, considerandu-se ca pierderea pentru capitalul natural este mai mica pentru amenajarea lor decat cea pe care o pot produce vehiculele vizitatorilor.

O.5. Puncte de belvedere

In mod paradoxal, in plina zona de campie, energia de relief este neasteptat de mare astfel incat, tinand cont de geografia locurilor se pot instala astfel de puncte de belvedere. Se apreciaza ca fiind utile minim trei.

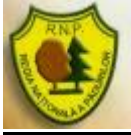
4.4. Măsurile pentru implementarea zonării turistice și a planului de management al vizitatorilor

a. Delimitarea in teren a zonelor turistice

1. Identificarea limitelor zonelor turistice conform zonarii acceptate in functie de obiectivele de management.
2. Cartografierea si reprezentarea in sistem GIS a zonelor.
3. Materializarea in teren a zonarii prin marcaje specifice si bornari adecvate.
4. Materializarea in teren a traseelor acceptate prin marcaje specifice si bornari adecvate.

b. Informarea adecvata a vizitatorilor

1. Inventarierea si analiza superioara a categoriilor de vizitatori pentru estimarea numarului real al acestora prin metode avizate si a cailor de acces prin mijloace educative, informative si de constientizare.

2. Identificarea de surse, mijloace si metode eficiente de informare adecvate diferitelor categoriilor de vizitatori.

3. Realizarea de mijloace fixe, permanente de informare, de tip panou informativ, harti afisate, borne, indicatoare, etc.

4. Realizarea de campanii de informare in rindul vizitatorilor, cu tematici si sloganuri alese pe baza de analiza complexa necesitati-opportunitati de punere in practica-eficienta.

c. Implementarea masurilor de management al vizitatorilor

1. Dirijarea adecvata a fluxului de vizitatori.

2. Monitorizarea permanenta a fluxului de vizitatori.

3. Impunerea restrictiilor prevazute de Planul de Management si Regulamentul parcului.

4. Realizarea fazelor necesare implementarii prevederilor strategiei privind executia de infrastructura preconizata.

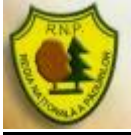

4.5. Integrarea PMV în elementele strategice de dezvoltare a turismului durabil în zona ariei protejate (Strategia de Dezvoltare Durabilă a Turismului - SDDT)

În perioada implementării Planului de Management al Parcului Natural Comana, Consiliul Județean Giurgiu va elabora un plan la nivel județean pentru sprijinirea administrațiilor comunelor incluse în aria protejată în stabilirea și aplicarea de măsuri care să asigure condiții materiale stimulatoare pentru vizitatorii care doresc să-și petreacă timpul liber în natură.

Prin aceste acțiuni se au în vedere:

- Refacerea drumurilor județene care fac legătura dintre drumul european E70 (București-Giurgiu-Ruse) și localitatea Comana: DJ411, DJ412A, DJ603.
- Acordarea unui sprijin calificat, din partea Direcțiilor de specialitate, din Consiliul Județean, pentru definitivarea planurilor urbanistice generale referitoare la stabilirea zonării administrative a localităților pentru includerea de noi funcțiuni pentru servicii destinate turiștilor.

Strategia de vizitare a Parcului Natural Comana

- Stimularea localnicilor si altor persoane si societăți comerciale în sporirea spatiilor de cazare prin investirea în pensiuniile existente si în deschiderea altora.
- Directia Judeteană de specialitate va înscrie în planurile de activitate, actiuni concrete de promovare a turismului cultural în zona Comana si măsuri de sprijin a institutiilor de cultură si culte din localitățile aflate în arealul protejat Comana.